

Hoz es il Di internaziunel da la meteorologia

La meteorologia ho da chefer cull'ora.
Dimena as pudess eir dir a quel di
il Di internaziunel da l'ora.

Uffiz federal da cultura UFC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

text: Chatriina Josty, illustraziun: Yvonne Giennal,
grafica: Theres Jörger, fotografia: Jörgen-Staues
zambregidà hat: Freya Tschuor
© Lia Rumantscha

KIDSFITSCHE
Lia Rumantscha

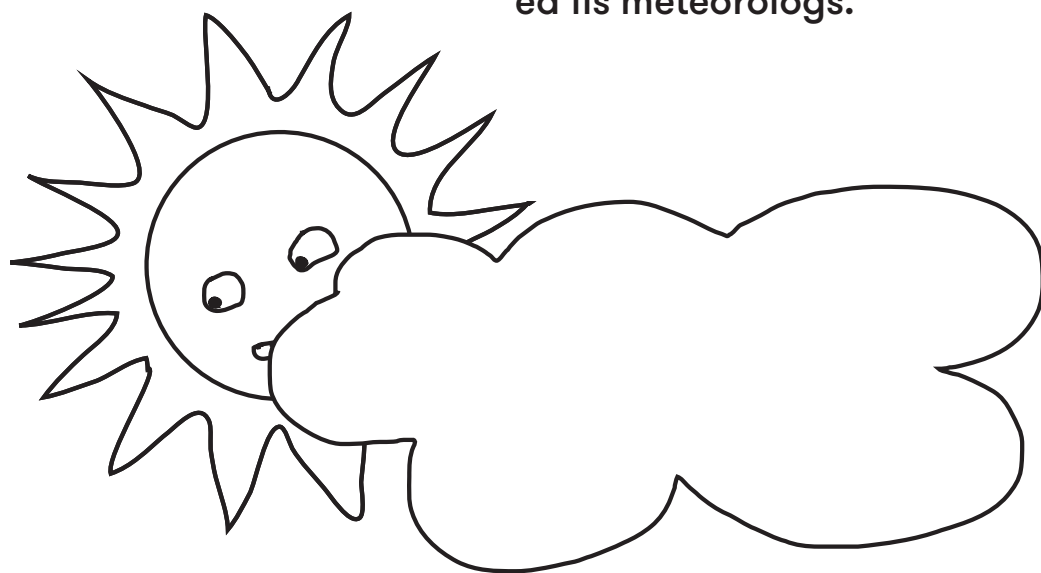
Il Di internaziunel da la meteorologia

Perche es que important da savair, cu cha l'ora es il prossem di?

Ils purs per exaimpel stöglan adüna savair che cha l'ora fo. Scha do üna not fraida la prümavaira, stöglan els proteger lur plauntas. Per fer fain es que meglder, scha'd es süt e bel. Ed eir per te es que flot da savair che cha l'ora fo damaun – scha plouva, poust tü trer aint ils stivels da gomma e scha'd es chod las sandalas.

Cu vegnan fattas las previsiuns da l'ora?

Dapertuot sül muond – eir sün barchas ed in aviuns – ho que apparats chi imsüran la temperatura, la plövgia e quaut sulagl cha do. Quistas infurmaziuns vegnan ramassedas sün ün computer. Il computer fo alura bgers quints cumplichos per fer la previsiun. Scha que voul dir naiv, plövgia u sulagl, ans saun dir las meteorologas ed ils meteorologs.

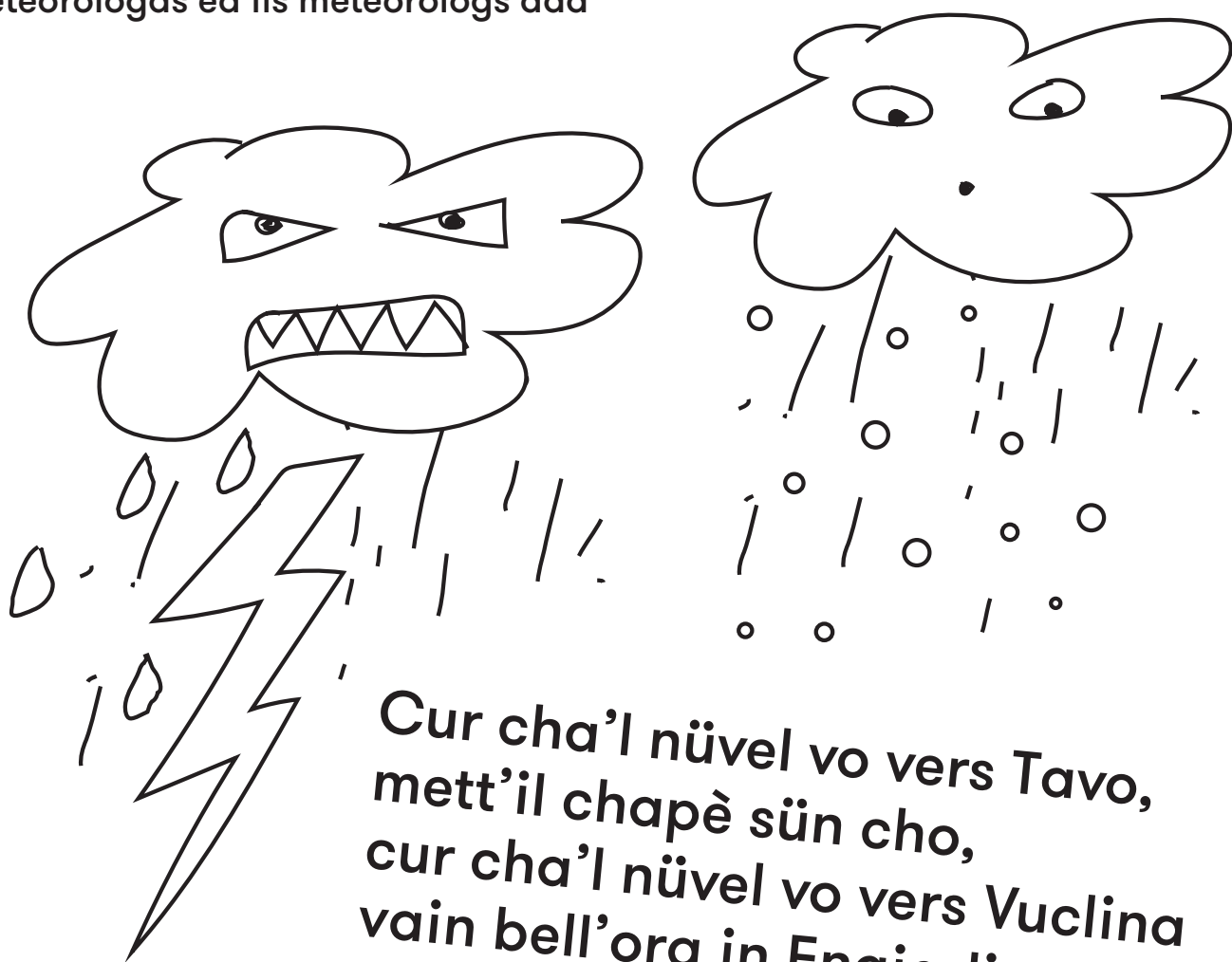
O cher sulagl cun tia splendor,
fest tü dal bain a mincha flur.
Nus tuots a te vains fich gugent,
tü'ns pleschast bger pü bain cu'l vent.

La naivetta, la naivetta
vain da tschêl a flöch a flöch.
Onduland scu las chürallas
s'mett'la giò a töch a töch.

Perche do que ün Di internaziunel da la meteorologia?

L'ora nu cugnuscha üngüns cunfins traunter ils pajais. Perque es que important cha meteorologs e meteorologas da tuot il muond lavuran insembel. Per exaimpel pervi dals uricans: quists ciclons (orizis extrem burascus) sun prievlus e scha las meteorologas ed ils meteorologs dad

ün pajais saun cha do ün urican, averteschan els a lur collegas in oters pajais. Per ch'els possan lavurer bain insembel e baratter infurmaziuns, es gnida fundada als 23 marz 1950 l'organisaziun «World Meteorological Organization», l'organisaziun muni-diela da la meteorologia. Ils 23 marz es l'anniversari da quist'organisaziun.

Cur cha'l nüvel vo vers Tavo,
mett'il chapè sün cho,
cur cha'l nüvel vo vers Vuclina
vain bell'ora in Engiadina.

Cur cha'l nüvel vo vers Bernina,
mett'il chapè sün pigna.
Cur cha'l nüvel vo vers Tavo,
mett'il chapè sül cho.

Naivina, naivetta,
chi vainst giò da l'ot,
tü cuvernast la preda,
ils munts ed il god.
Naivina, naivetta,
a te vains spetto.
Notiers culla schlitta
ed oura sül pro!

Süllas arains da la saiv
as placha la naiv,
ma'l sulagl, orcavè,
disch dalum: Vè cun me!
El piglia la naiv
davent da la saiv –
e la saiv tuot suletta
sto cò e be spetta
cha's placha la naiv
darcho sülla saiv.

Che fo l'ora damaun?

Hoz est tü la meteorologa u il meteorolog! Observa l'ora. Ho que bgeras nūvlas? Savura que da naiv? Splendura il sulagl u vain que a plou-ver? Saregia damaun la listess'ora?

Penda tia previsiun, voul dir tieu sulagl, tia nūvla da plövgia, tieu arch in tschêl u tia nūvla da naiv vi da la fnestra e guarda damaun, scha tü hest gieu radschun cun tia previsiun!

text: Chattrina Josty, illustraziun: Yvonne Giennal,
grafica: Theres Jörger, fotografia: Jörgen-Staubs
zambregid ha: Freya Fischeur
© Lia Rumantscha

KIDSFITSCH
Lia Rumantscha

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
Uffiz federal da cultura UFC

Sulagl

1

Tü drouvast:

- 2 grands plats da chartun
- culur da guache melna
- ün perfureder

- bast orandsch e mellan
- fil
- üna forsk

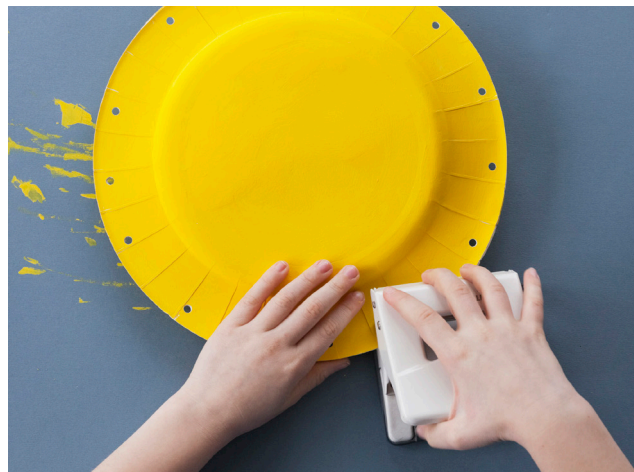
- 1 Piglia duos plats da chartun e pittüra las varts davous cun culur melna. Fo pür inavaunt, cur cha la culur es sütta.
- 2 Metta insembel ils duos plats, uschè scu sül purtret survart. Fo fouras aint ils urs dals plats. Guarda cha las distanzas sajan adüna listess grandas.

- 3 Taglia giò töchs da bast da circa 30 cm.
- 4 Pleja permez ils töchs da bast e vo cul bast dobel tres las fouras. Uschè do que ün'aunza. Infila l'otra vart dal bast tres quella e tira fin cha tegna. Per pender sü il sulagl, poust trer ün fil tres üna da las fouras.

1

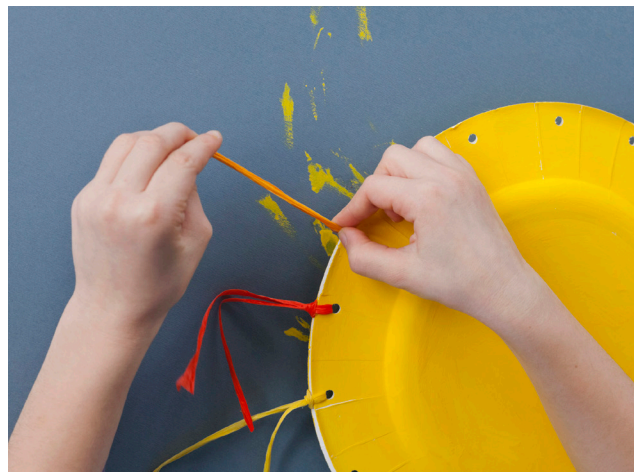
2

3

4

Nüvla da plövgia

2

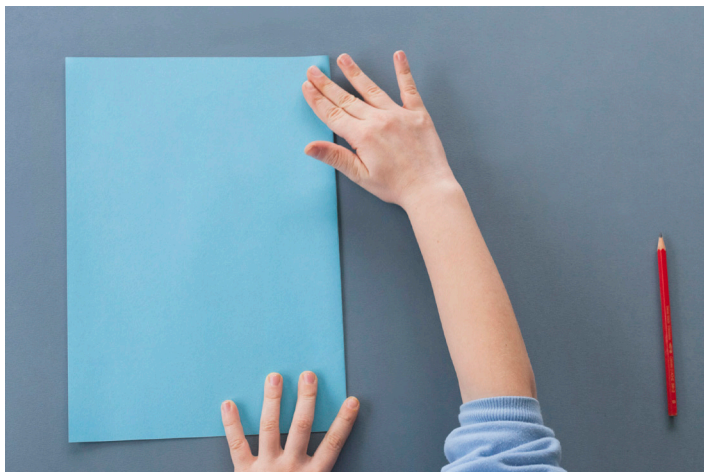
Tü drouvast:

- ün fögl blov, gross, format A3
- üna folia transparenta, per exaimpel d'üna mappa transparenta
- fil
- ün rispli
- üna forsk
- colla

- 1 Piglia il fögl blov e pleja'l üna vouta, uschè cha tü survainst il format A4. Disegna alura üna granda nùvla chi impla tuot la pagina. Disegna la nùvla uschè cha la part sur es lo, inua cha tü hest plajo il fögl.
- 2 Taglia our la nùvla. Taglia our ün pêr strivlas da la folia transparenta.
- 3 Tacha las strivlas transparentas sùllas parts dadains da la nùvla. Tacha alura insembel las duos miteds da la nùvla, per cha las strivlas tegnan bain.
- 4 Penda sü tia nùvla da plövgia vi d'ün fil.

1

2

3

4

Arch in tschêl

3

Tü drouvast:

- duos fögls alvs, gross, format A4
- palperi da crep illas culuors da l'arch
- fil
- ün rispli
- üna forsk
- colla

- 1 Piglia ün dals duos fögls e disegna üna granda nùvla chi impla tuot la pagina.
- 2 Taglia our quista nùvla. Pigl'la scu schablona per la segunda nùvla. Quella dess esser precis listessa. Taglia giò strivlas da 50 cm da mincha culur dal palperi da crep.
- 3 Colla las strivlas sün üna da las nùvlas e tacha alura insembel las duos nùvlas. Scha voust, poust auncha disegner üna fatscha riainta a la nùvla.
- 4 Penda sù tieu arch in tschêl vi d'ün fil.

1

2

3

4

Nüvla da naiv

4

Tü drouvast:

- ün fögl alv, gross, format A4
- vatta
- fil alv
- üna forsk
- ün'aguoglia

- 1 Piglia il fögl e disegna üna granda nùvla chi impla tuot la pagina.
- 2 Taglia our la nùvla.

- 3 Piglia ün töch fil e l'aguoglia. Foura cull'aguoglia tres püssas cullas da vatta e scumpart'las sül fil. Guarda cha detta distanzas regularas. Fo ün nuf aint il fil. Fo il listess cun püs fils. Foura ils fils culs flöchs da naiv tres l'ur suot da la nùvla e fo nufs, per cha tegna.
- 4 Penda sü tia nùvla da naiv vi d'ün fil.

1

2

3

4

